

Sinemada Yeni Perspektifler:

SAHNE OLAN PERDE

Charles PROCHE

Amerika'da yapılan yeni bir hayalbilim (science fiction) filmi ilk kez geleceğin tekniğini kullanıyor. Seyirciler oyuncularını mücessem olarak görüyorlar ve bunun için de herhangi optik bir araca gerek olmuyor.

Hazirandan itibaren Avrupa sinemalarında gösterilecek yeni bir hayal-bilim filminin korkunç sloganı "30 yaşını geçkin kimseye güvenme"dir. "Logan's Run" adındaki bu filmi düşünmüş olanlara göre 23. yüzyılda yasalar insanların 30 yaşından fazla yaşamasını yasaklayacakmış. Bu yaş sınırını geçenler basitçe ortadan kaldırılacak, toz haline getirilecek ve bir

temizleme taburu dev elektrik süpürgeleriyle bu tozları emerek yok edeceklermiş.

Bu korkunç düşünceyi etkili bir surette sahneye koyabilmek için Amerika'nın düş katörleri yepyeni bir şey düşünmüşlerdir. Filmin doruk noktasında bu yasaya karşı gelen, baş rolü oynayan oyuncu (İngiliz Michael York) perde

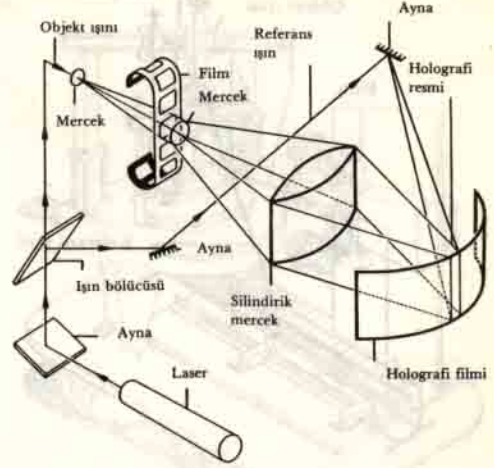
Filmde kişiliği altına bölünen şahıs hologramların yardımıyla üç boyutlu olarak perdede gözükmektedir.

üzerinde üç boyutlu olarak görünecektir, aynı zamanda altı değişik görüntü halinde.

Eskiden sinema seyircilerine (3D) denilen üç boyutlu filmleri görebilmek için sinema gişelerinden stereoskopik gözlükler verildiği ve yalnız bu gözlükler sayesinde perdede mücessem görüntüler görmek mümkün olduğu halde, bugün artık bu zahmete hiç de gerek yoktur. Bu yeni sistemin temelini, daha 1947'de İngiliz - Macar Donniss Gabor'un bulduğu Holografi oluşturur. Laser'in bulunması üzerine bunun pratik uygulanması da mümkün olmuştur.

Holografi'de kullanılan ışık koherent bir ışıktır. Bu monokromatik, yani tek renkli ve yalnız bir dalga uzunluğunda titreyen bir ışık demektir. Bu gibi ışıkları da yalnız Laser verebilir.

Entegral-Holografi

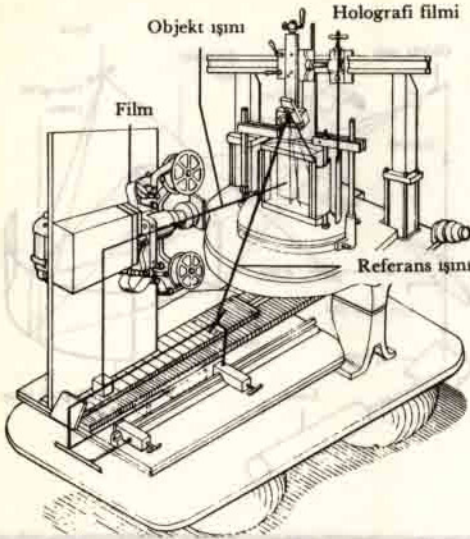
Multiplex ekibinin bir üyesi, Pam Frazier, 120 derecelik bir hologramda. Bakış açısına göre onu her yandan görmek kabildir. Amerika'da bu tür 3D- resimleri piyasada satılmaktadır.

Böyle bir ışık kaynağı ile hologramların üretilmesinde artık herhangi bir problem yoktur. Bir Laser ışını özel ayna sistemleri ve bir ışın bölücü üzerinden geçirilerek bölünür. Bir ışınla, ki ona objekt (cisim) ışını denir, gösterilmesi istenen cisim aydınlatılır. Öteki ışın da —ki ona referans ışığı denir— doğrudan doğruya filme yansıtılır, orada bu ışık yansıyan öteki ışınla, cisim ışınıyla buluşur. Bu iki ışının buluştuğu yerde (veya üst üste geldikleri yerde) aydınlık ve karanlık düzensiz çizgilerden bir örnek meydana gelir.

Bunun üzerine film, herhangi bir film gibi bilinen eczalarla developpe edilir (yıkanır). Böyle bir filmin gösterilmesinde (projeksiyonunda) yine koherent bir ışının kullanılması gerekir, böylece cisim üç boyutlu olarak oluşur.

Şimdiye kadar cansız cisimler üzerinde bu yöntem yeterli olmuştur. Bu filme çekiş tekniği insanlar için ise çok tehlikelidir. "Saf holografi" için kullanılan Laser ışını insan gözünü bozabilir. Zira o güneş ışığından daha parlaktır. İşte bu tehlikeyi "Logan's Run" da kullanılan bir yöntem-

Hologram Projesi

le ortadan kaldırmak kabil olmuştur, bu yöntemin adı "Entegral Hologram"dır. Bunu bulan da San Fransisko'daki "Multiplex Company"dır.

Temel olarak bu Amerikan film devrimcileri tamamıyla normal 35 mm'lik bir sinema filmi kullandılar. Artist dönen bir platform, sahanlık, üzerinde bulunmakta, sahanlık, yavaş yavaş dönerken tek tek resimlerle filme alınacak şekilde, aydınlatılmaktadır. Sahanlık her 1/3 derece döndüğü zaman bir resim alınmakta, yani artist aydınlatılmaktadır. 1080 resim tam bir daire oluşturmaktadır. Buraya kadar yalnız bildiğimiz ışık kullanılmıştır.

Develope edilen sinema filmi özel bir holografi baskı makinesine verilir. Bu yalnız Laser ışınlarıyla çalışan verici bir aygıttır. Silindirik merceklerden meydana gelen bir sistemin arkasında asıl holografi filmi saklıdır. Bu 24 santimetre yüksek ve 50 santimetreden de biraz fazla geniştir. Onun üzerine yine objekt ışını ve referans ışını ile (filmin resminin içinden geçecek şekilde) sinema filminin her resmi ayrı

Entegral Holografi'nin patentinden alınan bir resim. Burada film şeridinin nasıl mücessem bir resim halini aldığı gözükmektedir.

ayrı projekte edilir. Fakat objekt ışını önceden dar bir yarığın içinden geçirilerek doğrultusundan saptırıldığından holografi filmi üzerinde teker teker hologramlar meydana gelir, bunlar 24 santimetre yüksek, fakat yalnız 0,5 mm geniştir. Böylece teker teker bütün resimler dar şeritler halinde birbiri ardına iletilmiş olur. Sonunda tam daire hologramı üzerinde 1080 tek üç boyutlu resim kaydedilmiş olur, ki bunların her biri bir sinema resmine uygundur. Asıl süreç bir sinema resmini 0,5 milimetre genişliğinde bir yarığa "sığdırmak"tan ibarettir.

Holografi filmi, gereği gibi aydınlatılınca kadar, bu süreçten sonra berrak bir plastik levha parçası gibi gözükür. Bunun için de adı bir ampül yeterlidir. O zaman çevresinde dolanabileceğimiz ve her tarafından gerçek mücessem resim gösteren ve insanı hayrete düşüren üç boyutlu bir sahne görünür.

Tabii bu gibi buluşlardan derhal yeni iş çıkarları sağlamağı düşünen açığız Amerikalılar bu yeniliği yalnız bir sinema filminde uygulamaya razı olmadılar. Sınırsız imkânlar ülkesinde bu arada evlerde de görülebilecek hologramlar yapılmaya başlanmıştır. Bunun için siyah bir silindirik kullanılmaktadır, onun üzerinde buzlu camla kapalı bir pencere bulunmaktadır. Bunun üzerine holografi filmi yapıştırılmakta ve bu silindirin içinden aydınlatılmakta, böylece de entegral hologram tamamlanmaktadır.

Daha ileriye doğru bir atılım da planlanmıştır: Döner bir platformu ve bir sinema film kamerası olan herkes evinde, sonradan hologram'a dönüştürülebilecek bir film çekebilir. Bunu banyo edecek servisler şimdiden hazırlanmaktadır.

HOBBY'den

• Her yetişkinin bir çocuğı okutması gerekir; yetişkinler de böyle öğrenir.

Frank A. CLARK

• Barış, yaşamdaki çekişme yokluğundan değil, çekişme ile başa çıkabilme yeteneğinden gelir.

BİZ KONUŞMADAN NELERİ SÖYLERİZ?

Günther RÜHLE

İşaretle konuşma insan oğlunun kullandığı ikinci bir dildir ve o başlangıçta yalnızca bunu kullanırken sonradan onu ikinci dereceye düşürmüştür. Bunun da nedeni insan uygarlaşmasının konuşma diline geçme zorunluluğuyla ilgilidir. Konuşmayı çoğaltabildiği, yani kendi gereksinmelerini, arzularını, ilgilerini ve tepkilerini farklı sözcüklerle açıklama olanağını geliştirdiği oranda insan işaret dilini kullanmayı azaltmış ve terk etmiştir. Konuşma diliyle işaret dilinin birbiriyle bağlı oluşunu her insan yabancı bir memlekete gidip dilsiz duruma düşünce kolayca anlar ve kendiliğinden konuşma dilini bırakarak işaret diline baş vurur. Hiç değilse bu gibi durumlarda işaret dilinin yine de gerekli olduğunun farkına varır. Ne şahsın aydınlanması ve ne de toplum kuruluş veya protokol çağlarında işaret dilinin bilerek azaltılması, ya da sözcüğe kesin bir üstünlük verilmesi istenen klasik çağlarda işaret dili bir kenara itilememiştir. Elin ümitsizliği gösteren bir hareketi, gözlerin yalvarma anlamına gelen bakışı veya anlamlı kırılması, geriye doğru yürüme veya vücudun dik ya da eğik tutuluşu, durum ve gidişatın düşünce bakımından uygun veya karışık anlamına geldiği bugün dahi kullanılmaktadır. İşaret dili insanın içerisinden aynen konuşur ve sözcükleri bir tarafa iter. Sözcükler zayıf kalırsa onları işaret jestleriyle destekler. İşaret dili bizim hâlâ en yakın olan ve doğrudan doğruya baş vuracağımız dildir. Marlene Dietrich bir defasında dizlerini yavaşça hareket ettirmek suretiyle cinsi kudretini iki kuşağa his ettirebilmiştir.

İşaret dili insanı şaşırtır, durumu açıklar ve bize ihanet de eder. Çok etkin bir konuşma yapan bir insanın o sırada bacaklarının ne kadar

gevşek durduğuna raslarsınız veya bir toplum önünde konuştuklarını el hareketleriyle, tasdik yerine silenler vardır. Bu durumda konuşma diliyle işaret dili paralel değil, ters yödedirler.

Her ikisini birden aynı yönde kullanabilen kim vardır? Bir dil öteki için ne anlatmaktadır?

Sözcüklerle konuşma alanında iyi ve etkin konuşmayı öğreten kurslar olduğu gibi işaret dilini öğreten kurslar da mevcuttur. Bu şekilde ağızla konuşulanları farkında olmadan etkisiz hale sokan işaret hareketlerini yapmamayı öğreten kurslar da vardır. İnsanda işaret dilini kullanarak da topluma etkin olma yeteneği vardır ve insan bunu ister. Hitler —bir örnek olarak— aktör Devrient'den sadece konuşma dilini değil, işaret dili jestlerinin derslerini de almış ve bu şekilde iki konuşmanın ahenkli olmasını sağlıyarak ağızla söylenenin işaret dili tarafından tastik edilmesini öğrenmiştir. Bu örnek işaret dilinin toplum karşısındaki konuşmalarda da ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. İşaret dilinin başkaları tarafından kolayca his edilen sinyalleri vardır.

Hitler, hırçın jestleri ve yüz göz hareketleriyle dolu konuşmalarını yaparken yalnız kendisinin rahat bir vaziyette ayakta durduğu, halbuki konuşmalardan etkilenen dinleyicilerin hepsinin bu esnada gayet disiplinli ve dim dik olarak durdukları görülmüştü.

Geçmiş zamanlardaki yönetim şekillerini ve ihtilalleri canlandıran tablolar, ihtilâli hükümdarların şahsiyetlerini veya zafer sonuçlarını gösteren heykeller de konuşma ile açıklanamıyacak bir başka çeşit işaret dilleridir.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG'dan
Çeviren: Z. SOYDAN

•Dostluk sevinçleri çarpar, acıları böler.

H. G. BOHN

•Dünyanın neresine bakarsak bakalım olanaklar sorunların içinde oluşur.

Nelson A. ROCKEFELLER